

DODATAK 3. - Indikativni „Sadržaj analize stanja“

Podaci za analizu	Napomene
2.1. Društvo¹	
<u>Demografija</u>	
<ul style="list-style-type: none"> Opće kretanje stanovništva – podjela po spolu i dobnim skupinama. Kretanja povezana sa starenjem stanovništva – npr. stopa ovisnosti o tuđoj pomoći, stopa nataliteta. Migracijska kretanja – relevantno ako postoje značajni tokovi emigracije/imigracije. Očekivani životni vijek. Prostorna distribucija stanovništva. Etničke skupine i manjine – relevantno kada su značajne u usporedbi s ostatkom stanovništva i/ili povezane s konkretnim situacijama (npr. siromaštvo, socijalna isključenost; kulturni aspekti). 	<p>Demografija nije izravno povezana s posebnim sektorom, već predstavlja „horizontalnu“ domenu.</p> <p>Analiza demografskih kretanja omogućuje razumijevanje načina na koji gospodarske, društvene pa čak i ekološke prilike utječu na stanovništvo i kvalitetu života. Istovremeno, demografija može istaknuti činjenice koje će se odražavati na gospodarstvo, društvena kretanja i pitanja zaštite okoliša. Posebnu pažnju treba posvetiti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teritorijalnom razmještaju stanovništva na urbanom području (npr. slabo naseljena područja, neravnoteža u gustoći naseljenosti koja može ometati ujednačen razvoj) - kretanju stanovništva po dobi (npr. kretanja starijeg stanovništva). <p>Podatke prikupljene i analizirane u ovom odjeljku ne treba smatrati neovisnima, već ih treba koristiti kao dopunu analizama iz drugih odjeljaka.</p>
<u>Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi</u>	
<ul style="list-style-type: none"> Podaci o stanovništvu prema razini prihoda. Stanovništvo koje živi ispod granice siromaštva. Podaci o zahtjevima za pristupom i korištenju socijalnih usluga prema kategorijama (s posebnim fokusom na socijalne usluge koje su u nadležnosti jedinica lokalne samouprave). Podaci o pružateljima usluga socijalne pomoći (s posebnim fokusom na socijalne usluge koje su u nadležnosti jedinica lokalne samouprave). Podaci o stopama kriminala. 	<p>Podaci vezani za socijalno uključivanje trebali bi identificirati skupine stanovništva kojima prijeti rizik od marginalizacije i isključenosti, a posebno analizirati problem siromaštva i njegove uzroke (npr. etnička pripadnost, nezaposlenost itd.). Nadalje, ovi podaci trebaju obuhvatiti potražnju za socijalnim uslugama kao i njihovu ponudu. S obzirom na područje primjene SRUP-a, fokus mora biti na socijalnim uslugama koje su u nadležnosti jedinica lokalne samouprave.</p> <p>Posebno je važno korištenje vizualnih alata/programa kako bi se omogućilo utvrđivanje i određivanje značajki posebnih zona unutar urbanih područja (ako postoje) obilježenih nejednakim uvjetima deprivacije.</p>
<u>Društvena i zdravstvena infrastruktura</u>	
<ul style="list-style-type: none"> Podaci o društvenoj infrastrukturi. Podaci o zdravstvenoj infrastrukturi, uključujući usluge koje se pružaju na lokalnoj razini. Analiza stanovanja 	<p>Analiza podataka o društvenoj i zdravstvenoj infrastrukturi može se temeljiti na kvantitativnim i kvalitativnim podacima, ističući pokrivenost postojećim uslugama i ustanovama, njihove kapacitete i njihovu dostupnost iz različitih dijelova urbanog područja.</p> <p>Vezano za društvenu infrastrukturu, analizu treba usmjeriti na tipologiju pruženih usluga i na ustanove kojima upravljaju jedinice lokalne samouprave.</p> <p>Vezano za zdravstvenu infrastrukturu, potrebno je analizirati tipologiju usluga (ne samo bolnica, već i ustanova javnog zdravstva i drugih objekata na tom području) s posebnim fokusom na usluge u nadležnosti jedinica lokalne samouprave, ako postoje. Podaci o kapacitetima (npr. broj kreveta na 10 000 stanovnika) ili dostatnosti medicinskog osoblja mogu se također analizirati i uspoređivati s drugim područjima u Hrvatskoj ili s prosjekom Europske unije.</p> <p>Vezano uz analizu stanovanja, potrebno je analizirati koliko je postojeći stambeni fond pogodan za kvalitetno življenje, koliko ljudi nema riješeno stambeno pitanje, kakva je ponuda i potražnja za stambenim objektima, kakve su projekcije, posebno kad su u pitanju mlade obitelji, i sl.</p>
<u>Obrazovanje</u>	
<ul style="list-style-type: none"> Podaci o obrazovnoj infrastrukturi (podaci o postojećoj infrastrukturi na svim razinama obrazovanja, s posebnim fokusom na sveučilišne institucije i ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje (SOO)). Mogu se analizirati podaci o kretanjima u srednjoškolskom i visokoškolskom obrazovanju. 	<p>Obrazovna infrastruktura ima različit pristup ovisno o obrazovnoj razini. Što se tiče institucija osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja, analiza se može temeljiti uglavnom na kvantitativnim podacima – u vezi s brojem jedinica te brojem i trendovima upisa.</p> <p>Detaljnija kvalitativna analiza preporučuje se za one obrazovne ustanove koje su po svojoj prirodi izravno povezane s tržištem rada (budući da se studenti, u idealnom slučaju, trebaju zaposliti po</p>

¹Numeriranje se odnosi na Dodatak I. – Predložak SRUP-a.

Podaci za analizu

Napomene

završetku obrazovnih programa) – kao što su sveučilišta i ustanove za SOO. Fakultete i tipologiju stručnih programa treba analizirati tako da se istakne njihova usklađenost sa zahtjevima lokalnog tržišta rada.

2.2. Gospodarstvo

Opća gospodarska kretanja

- Bruto društveni proizvod (BDP) – analiza kretanja i doprinosa u nacionalnom gospodarstvu.
- BDP po stanovniku - apsolutna vrijednost i analiza kretanja.

Odjeljak o općim gospodarskim kretanjima temelji se na osnovnim podacima, kao što je BDP – ukupni i po stanovniku. Svrha je ocijeniti opća kretanja koja karakteriziraju urbano područje, u usporedbi s kretanjima na regionalnoj i nacionalnoj razini. S obzirom da podaci o BDP-u na lokalnoj razini nisu raspoloživi iz relevantnih statističkih izvora, preporučuje se korištenje dostupnih statističkih podataka za županije.

Tržište rada

- Zaposleno stanovništvo – ukupan broj.
- Stopa zaposlenosti – ukupna stopa i stopa po spolu, dobi, gospodarskom sektoru (poljoprivreda/industrija/građevinarstvo/usluge).
- Kretanje stope zaposlenosti – ukupna stopa i stopa po spolu i sektoru.
- Prostorna kretanja s obzirom na zapošljavanje (svakodnevno putovanje na posao i s posla unutar područja).
- Nezaposleno stanovništvo – ukupan broj.
- Stopa nezaposlenosti – ukupna stopa i stopa po spolu, dobi, razini obrazovanja.
- Specifične situacije – dugoročna nezaposlenost, nezaposlenost mladog stanovništva.

Kretanja koja na tržištu rada prikazuju dinamiku urbanog područja te istovremeno služe kao pokazatelj standarda stanovništva. U odgovarajućim slučajevima moguće je zajednički proučavati podatke o nezaposlenosti i unutarnjoj ili vanjskoj emigraciji. Podatke treba usporediti u odnosu na županijski/regionalni, nacionalni prosjek i prosjek zemalja EU.

Nadalje, potrebno je razmotriti rodne razlike analizom stope zapošljavanja ženskog stanovništva.

Analiza također treba obuhvatiti vezu između gospodarskih kretanja i kretanja na tržištu rada te treba utvrditi uzroke (lokalne ili šire) koji dovode do krize na tržištu rada. Istaknuto je da analiza tokova svakodnevnih putovanja na posao i s posla može biti usko povezana s problematikom gradskog prijevoza.

Poslovno okruženje

- Analiza trendova u poduzećima podijeljenim prema sektoru i veličini – broj i prihodi.
- Prostorna raspodjela poduzeća/gustoća poduzeća (broj poduzeća na 10 000 stanovnika).
- Podaci o osnivanjima i zatvaranjima poduzeća.
- Pregled velikih/srednjih/malih poduzeća koja djeluju na određenom urbanom području i njihova uloga u gospodarstvu urbanog područja.
- Pregled relevantnih stranih izravnih ulaganja i njihova uloga u gospodarstvu urbanog područja.
- Pregled infrastrukture poslovne potpore (npr. industrijski i tehnološki parkovi, poslovni inkubatori, centri izvrsnosti itd.) - broj institucija poslovne potpore prema tipu poduzeća, pojedinim sektorima i lokaciji u urbanom području.
- Socijalno poduzetništvo i socijalne inovacije.

Analiza poslovnog sektora fokusira se na dvije glavne teme. Svrha analize poduzeća, a posebno MSP-ova (eventualno podijeljenih na mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća) jest prikazati njihova obilježja i dinamiku. Gustoća poduzeća ključni je pokazatelj koji treba koristiti pri usporedbi urbanog područja s drugim područjima Hrvatske, s nacionalnim prosjekom, kao i za usporedbu s najuspješnijim regijama Europe. Potrebno je analizirati ključne dionike poduzetničkog okruženja (npr. velika/srednja poduzeća, postojeće ili buduće inozemne investitore) relevantne za lokalno tržište rada.

Analiza poslovne infrastrukture treba dati pregled usluga poduzetničke podrške raspoloživih na urbanom području, njihove dostupnosti, tj. smještaja institucija.

Turizam i kultura

- Prikaz turističkog sektora uz analizu segmenata i niša lokalnog turističkog tržišta, njihovih svojstava i sezonskih kretanja.
- Ugostiteljski objekti - tipologija, kapacitet, kvaliteta (npr. ocjenjivanje pomoću „zvjezdica“).
- Stopa popunjenosti i sezonska kretanja.
- Turistički tokovi - statistika i kretanja s obzirom na dolaske i noćenja.
- Podrijetlo turista (domaći turizam, inozemni turizam).
- Inicijative brendiranja i promidžbe (ako postoje).

Analiza kulture i turizma posebno je važna za urbana područja koja su se usmjerila ili imaju izraziti potencijal za razvoj turizma. Ako se ovaj sektor ne smatra relevantnim za lokalno gospodarstvo, u ovom se odjeljku može usredotočiti samo na kulturu. Općenito, ovaj bi odjeljak trebao sadržavati sljedeće podatke:

- podaci o lokalnom turističkom sektoru i njegovim svojstvima, uključujući kvalitativne/kvantitativne informacije o postojećim smještajnim kapacitetima i dolascima turista;

- prikaz postojeće turističke infrastrukture - lokacija i opis glavnih objekata, starost, broj posjeta (stanje i trendovi) te opis svih promidžbenih/marketingških inicijativa na razini urbanog područja.

Potrebna je i analiza kulturne infrastrukture i objekata kulturne baštine

Podaci za analizu

- Turistička infrastruktura.
- Kulturna infrastruktura.
- Prikaz kulturne baštine urbanih područja koja je od (potencijalne) vrijednosti s turističkog/gospodarskog stajališta.
- Prikaz rekreacijskih sadržaja (npr. kulturni, sportski i drugi rekreacijski objekti itd.).
- Kulturne i kreativne industrije.

Napomene

posebno usmjerena na one koji su ili bi potencijalno mogli postati turističke atrakcije.

2.3. Urbano okruženje

Kvaliteta urbanog okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima

- Podaci o onečišćenju zraka.
- Podaci o onečišćenju vode.
- Podaci o onečišćenju tla.
- Podaci o zelenim površinama, uključujući broj kvadratnih metara po stanovniku.
- Podaci o zaštićenim područjima (ako postoje) i prirodnoj baštini u sastavu urbanih područja te podaci o bioraznolikosti.
- Podaci o gospodarenju otpadom.
- Mapiranje izloženosti prirodnim rizicima (npr. poplavama, klizanju tla, potresima, obalnoj eroziji itd., ovisno o slučaju) i klimatskim opasnostima.
- Podaci o nekadašnjim vojnim ili industrijskim prostorima u sklopu urbanog područja, njihovim karakteristikama, vlasništvu i lokaciji (tzv. „brownfield“ područjima).

Analiza urbanog područja nije potpuna bez podataka o ekološkim stanju. Potrebno je opisati razine onečišćenja zraka, vode i tla u urbanom području. Potrebno je navesti izvanredne slučajeve s vrlo visokim razinama onečišćenja zraka, vode i tla (npr. kontaminirane rijeke; kontaminirana područja, područja s vrlo lošom kvalitetom zraka) te pomoću vizualnih programa/alata odrediti njihove lokacije. Također je potrebno opisati izloženost urbanog područja prirodnim i klimatskim opasnostima (ako postoje), kao i poduzete mjere za njezino ublažavanje. Osim navedenog potrebno je detaljno analizirati način gospodarenja otpadom te nekadašnje vojne ili industrijske lokacije koje se nalaze u sklopu urbanog područja koje je potrebno obnoviti i staviti u u funkciju. Također, potrebno je identificirati zaštićena područja i prirodnu baštinu na razini urbanog područja.

Primarna infrastruktura

- Potrošnja vode po stanovniku.
- Pokrivenost vodoopskrbnim sustavima.
- Kvaliteta vode za piće.
- Podaci o broju stanovnika priključenom na vodoopskrbni sustav.
- Pokrivenost kanalizacijskom infrastrukturuom.
- Podaci o broju stanovnika priključenom na sustav kanalizacije.
- Javni sustav grijanja, pokrivenost njime i njegove karakteristike (ako postoji u ciljanom urbanom području).
- Infrastruktura za distribuciju plina.
- Infrastruktura za proizvodnju i distribuciju električne energije.
- Potrošnja energije – plin i električna energija
 - podaci o kretanju potrošnje.
- Korištenje alternativnih izvora energije, energetska učinkovitost i postojeća infrastruktura.

Situacija vezana uz postojanje primarne infrastrukture treba se analizirati uzimajući u obzir teritorijalnu rasprostranjenost – prikazujući (putem integriranja kvantitativnih podataka s tematskim kartama ili koristeći druge vizualne programe/alate) dijelove urbanog područja kojima nedostaje određena vrsta infrastrukture.

Podaci o vodoopskrbnom i kanalizacijskom sustavu, javnom sustavu grijanja, ako takav sustav postoji u urbanom području, te podaci o postojećoj infrastrukturi za distribuciju plina i električne energije, trebaju biti uključeni u analizu. Podaci o drugim tipovima primarne infrastrukture (npr. pokrivenost/nedostatak postojećih mreža) su korisni zbog identifikacije potreba i konkretnih projekata iz ovog sektora.

Uz to, mogu biti analizirani i podaci o potrošnji energije – npr. električne energije i plina te podaci o potrošnji obnovljivih izvora energije kako bi se procijenila kretanja potrošnje, uz razdvajanje podataka vezanih za industrijsku potrošnju i potrošnju u kućanstavima. Potrebno je izvršiti dubinsku analizu navedenih podataka ukoliko se identificiraju problemi kod određene vrste primarne infrastrukture.

Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost

- Duljina, gustoća i kvaliteta cestovne mreže.
- Podaci o nesrećama i sigurnosti na cestama.
- Duljina, svojstva i kvaliteta željezničke mreže (ako je relevantno).
- Podaci o vremenu putovanja do najbližih gradova.
- Zračne luke – lokacije i količine prometa (ako je relevantno).
- Pomorske luke – lokacije i količine prometa (ako je relevantno).
- Unutarnji vodni putevi – kanali i rijeke (ako

Podaci o postojanju infrastrukture na određenom području – u smislu prometnih i komunikacijskih mreža – ključni su za razumijevanje razvojnog potencijala urbanog područja i privlačnosti za ulagače. Nadalje, dobra prometna i komunikacijska infrastruktura može imati povoljni učinak na kvalitetu života stanovništva te omogućiti stanovnicima bolji pristup prilikama za zapošljavanje i uslugama koje možda nisu dostupne u njihovom mjestu stanovanja.

Analiza prometne mreže trebala bi uključivati informacije o prostornoj rasprostranjenosti infrastrukture – dobivene pomoću karti i ostalih vizualnih programa/alata – i podatke o njezinoj gustoći i kvaliteti.

Što se tiče infrastrukture za internetsku povezanost, potrebno je

Podaci za analizu	Napomene
je relevantno).	analizirati podatke o pokrivenosti širokopojasnom mrežom i korištenju internetom (i širokopojasnom i uskopojasnom mrežom).
– Pokrivenost širokopojasnom infrastrukturom.	
– Kućanstva s pristupom internetu/širokopojasnim internetu.	
– Učestalost pristupa internetu.	

Urbani prijevoz

– Oblici gradskog prijevoza koji postoje u gradu sjedištu urbanog područja te na cijelom urbanom području.	Potrebno je dati detaljan prikaz sustava javnog prijevoza u urbanom području, uz isticanje nedostataka s teritorijalnog stajališta (npr. neusklađenost prometne koordinacije između različitih jedinica lokalne samouprave, „sive zone“).
– Pregled pružatelja usluga gradskog prijevoza u gradu sjedištu urbanog područja i na cijelom urbanom području.	Potrebno je analizirati sve tipove javnog prijevoza (autobusi; tramvaji; gradske/prigradske željeznice; intermodalni sustavi – ako postoje), uz analizu podataka o trendovima kretanja putnika te pokrivenosti i potrebnom proširenju prometne mreže. Također moraju biti analizirani i podaci o energetske učinkovitosti vozila u upotrebi, odnosno o postojećim kapacitetima u tom smislu.
– Podaci o pokrivenosti prometnim mrežama i trendovima razvoja prometnih mreža.	
– Kvantitativni i kvalitativni podaci vezani za vozni park jedinica lokalne samouprave u urbanom području (npr. broj i starost vozila, energetska učinkovitost vozila, vrste vozila)	
– Intermodalna infrastruktura u urbanom području (npr. čvorišta za prelazak s jednog oblika prijevoza na drugi – npr. s tramvaja na autobus, s vlaka na tramvaj i sl.).	
– Dostupnost prometnog sustava za osobe s invaliditetom.	

OKVIR UPRAVLJANJA RAZVOJEM

Potrebno je dati analizu i ocjenu stanja javnog upravljanja razvojem.